

PROGRAMA D'HORTS URBANS DE L'AJUNTAMENT DE SANT CUGAT DEL VALLÈS

Abril 2016

cultiva't
HORTS URBANS DE SANT CUGAT

Equip de redacció:

Direcció tècnica:

Gemma Lopez; Cap de Secció de Qualitat i Planificació Ambiental

Redacció:

Helena Bech de Careda, Agent d'Ocupació de Desenvolupament Local

Col·laboració:

Xavier Bañó, Lletrat Secretaria General

Marina Casals, sots direcció de Medi Ambient i Participació Ciutadana

Manel Gómez, tècnic del servei de Planejament i Gestió Urbanística

Carme Gutiérrez, Lletrada/assessora Secretaria General

Joaquim Hortal, Lletrat/assessor Secretaria General

German Llerena, educador ambiental

Mercè Roig, coordinadora jurídica de l'Àmbit d'Urbanisme, Mobilitat i Habitatge

Sergi Sempere, tècnic de Medi Ambient

Rafael Sierra, cap servei Valoracions, Expropiacions i Disciplina urbanística

Serveis medi ambient de l'Ajuntament de Terrassa

INDEX

1. AGRICULTURA I HORTICULTURA A SANT CUGAT	7
1.1. ANTECEDENTS HISTÒRICS AL MUNICIPI	7
1.2. ANTECEDENTS ADMINISTRATIUS	9
1.3. ACTUACIONS D'HORTICULTURA URBANA REALITZADES FINS ARA AL MUNICIPI.....	11
2. NOUS REPTES I PROPOSTES PER A LA PROMOCIÓ DE L'HORTICULTURA URBANA 15	
2.1. JUSTIFICACIÓ DE LA NECESSITAT D'UN PROGRAMA D'HORTS URBANS A SANT CUGAT.....	15
2.2. FUNCIONS DEL PROGRAMA.....	16
2.3. OBJECTIUS DEL PROGRAMA	17
2.4. ESPAIS QUE ES PODEN INCLOURE EN EL PROGRAMA.....	18
2.5. FÓRMULES DE GESTIÓ DELS ESPAIS INCLOSOS EN EL PROGRAMA.....	21
3. REQUERIMENTS TÈCNICS I NORMES D'ÚS DELS HORTS URBANS ADHERITS AL PROGRAMA.....	25
3.1. REQUERIMENTS TÈCNICS D'IMPLANTACIÓ I AVALUACIÓ POSTERIOR.....	25
3.2. CONDICIONS I NORMES D'ÚS A ACOMPLIR PER PART L'ENTITAT	27
3.3. RESUM DE LES ACTUACIONS MUNICIPALS.....	33
3.4. TAXES, BONIFICACIONS, EXCEPCIONS I SUBVECIIONS.....	33
4. DESENVOLUPAMENT DEL PROGRAMA D'HORTS URBANS.....	35
4.1. ACCIONS A DESENVOLUPAR	35
4.2. CALENDARI	37
4.3. PRESSUPOST ESTIMAT	39
5. CONCLUSIONS.....	41

PROGRAMA D'HORTS URBANS DE SANT CUGAT DEL VALLÈS

El present Programa d'Horts Urbans de Sant Cugat del Vallès pretén emmarcar i donar coherència a les actuacions que l'Ajuntament posarà en marxa en compliment dels compromisos polítics adquirits i les demandes socials existents, per a la promoció d'activitats agràries urbanes al municipi de Sant Cugat, com a aproximació del ciutadà a la terra, l'afavoriment de l'autoconsum alimentari i la valorització de productes de proximitat.

La finalitat és posar a disposició de la ciutadania terrenys per al desenvolupament d'activitats agràries urbanes per a l'autoconsum, dins el municipi de Sant Cugat, excloent l'àmbit de l'EMD de Valldoreix.

Aquest programa ha estat redactat gràcies a la contractació d'un Agent d'ocupació de dinamització local (AODL), a través d'una subvenció concedida per el Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC).

1. AGRICULTURA I HORTICULTURA A SANT CUGAT

1.1. ANTECEDENTS HISTÒRICS AL MUNICIPI

Sant Cugat és un municipi de llarga tradició agrícola. Al segle X ja tenia diverses explotacions d'entre 0,5 i 1,5 ha ubicades eminentment als fons de vall i marges de cursos naturals, constituïdes bàsicament per un patró de conreus de secà amb predomini de vinya, cereals, arbres fruiters i hort. A banda d'aquests conreus, també hi havia ramats d'ovelles i cabres associats als camps de pastures.

A partir del segle X i fins al segle XIX l'agricultura es va anar estenent pel territori. Els àmbits més allunyats de les zones humides de les rieres i les fons de vall, al voltant de les masies i les cases rurals, es van dedicar amb més intensitat al conreu de cereals i vinya; mentre que els àmbits més propers a les rieres es van especialitzar amb el conreu d'horta i d'arbres fruiters.

Fins a mitjans del segle XIX, la vinya va ser el principal sosteniment de la població de Sant Cugat, contribuint així a consolidar el mercat interior de tot el país, i esdevenint el primer producte d'exportació destinat fonamentalment a les colònies americanes. La superfície cultivada va arribar a ocupar el 54% de tot el terme municipal, i d'aquest percentatge, la vinya n'era el principal conreu amb un 73% de superfície. Un 26% es dedicava a cereal de secà (blat i ordi), i l'olivera i el conreu de regadiu van anar esdevenint un cultiu minoritari ocupant només el 1% d'ocupació del sòl. En aquest moment el bosc representava aproximadament el 40% del territori.

Aquesta situació va canviar dràsticament quan va arribar la fil-loxera el 1887, provocant una greu crisi i una forta davallada del conreu de la vinya que s'allargà fins al segle XX. Part de la terra amb vinya i que era susceptible de ser regada, o bé es va convertir en horta o bé es va substituir per peus de vinya americans, més resistents. En aquest procés, els preus del vi a Europa van començar a davallar i els conreus ja no eren rendibles. Aquest fet va provocar un abandonament successiu de les terres, començant per les més pobres (ubicades a la part baixa de Collserola amb sòls prims i pissarrosos) i acabant per altres superfícies més fèrtils.

En molts indrets, la vegetació arbrada del bosc va anar envaint la plana a mesura que s'abandonava el conreu. Es va produir una sobre oferta de terrenys en àrees perifèriques que van provocar una baixada dels preus del sòl, i aquesta situació va comportar l'aparició de les primeres urbanitzacions fora del nucli urbà.

Al voltant dels anys 1975 ja només es conreava un 24% del terme, eminentment amb cereals de secà; però aquesta producció agrícola va seguir minvant a favor d'una imparable urbanització dels àmbits que conformen l'actual nucli urbà. A partir d'aleshores Sant Cugat va deixar de ser agrícola mentre anava vivint una urbanització moderada consolidada per la seva funció residencial.

En l'actualitat, més de 2.000 hectàrees del terme municipal estan incloses dins del Parc Natural de la Serra de Collserola, les quals són predominantment forestals. En el seu interior, trobem masies amb terrenys on encara es conserven camps de conreu amb algunes plantacions de cereals de secà.

Dins la zona urbana també es troben espais lliures com terrenys públics i privats sense edificar, zones verdes pendents de desenvolupar, que poden constituir una alternativa per encabir usos de caire social i comunitari. Aquests espais sense ús i sense perspectiva de tenir-ne a mig termini, es poden recuperar i revalorar amb un cost econòmic relativament baix, mitjançant fórmules de col·laboració amb col·lectius i entitats sense ànim de lucre.

Els objectius de l'ús ciutadà d'aquests espais són:

- El desenvolupament d'experiències pràctiques d'horticultura urbana d'autoconsum i de proximitat, que incrementin la sensibilitat cap a aspectes de qualitat i de seguretat alimentària
- L'aproximació del ciutadà a la terra a través d'experiències de dinamisme social (educació ambiental, oci, formació, pràctica agrícola, etc.)
- Generar una oportunitat per al intercanvi d'idees i diàleg entre la cultura rural i urbana, i que esdevinguin un laboratori de noves aportacions socials, econòmiques i productives crucials per la valorització d'una nova realitat rural.

1.2. ANTECEDENTS ADMINISTRATIUS

El Programa d'Horts Urbans de l'Ajuntament de Sant Cugat compta amb els següents antecedents administratius:

1. En la darrera legislatura, el consistori ha fomentat la recuperació de l'activitat agrícola introduint en els objectius de gestió del Pla d'Alineació i Competitivitat Estratègica de la legislatura 2012-2015, la producció agrícola de proximitat. En aquest sentit, el ple municipal va aprovar dues mocions:
  - *Moció institucional per a la promoció d'activitats agràries urbanes a Sant Cugat del Vallès (ple municipal del mes de juny de l'any 2012), com a aproximació del ciutadà a la terra, l'afavoriment de l'autoconsum alimentari i la valorització de productes de proximitat. Aquesta moció inclou els següents acords:*
    - *L'administració local fomentará i facilitarà totes aquelles iniciatives sorgides de la societat civil que tinguin com a destí involucrar els ciutadans en la producció agrària local.*
    - *L'Ajuntament promourà espais de titularitat pública per a noves promocions d'ús agrari.*
  - *Moció per a la promoció dels productes agroalimentaris km 0 i ecològics al municipi (ple municipal del mes de febrer de l'any 2015). S'acorda donar suport a un model de producció sostenible que, alhora, generi llocs de treball; i s'assenyala que el consum de productes ecològics ha crescut amb força en els darrers anys i que, en el context de crisi que viuen actualment l'agricultura i la ramaderia catalanes, aquest és un sector que pot facilitar la represa econòmica. El text també insisteix en el fet que cal educar els infants en el consum de productes de proximitat, de temporada i ecològics, com una manera de promoure la seva salut, a fi de conscienciar-los sobre allò que mengen. Inclou els següents acords:*
    - *Bonificar un 25% les taxes dels paradistes que comercialitzin producció pròpia, i en un 40% les dels que comercialitzin productes ecològics.*
    - *Realitzar una campanya d'identificació d'aquelles parades que comercialitzen productes de proximitat i ecològics, treballant conjuntament amb el Gremi d'Hosteleria de Sant Cugat, per tal de crear un distintiu de quilòmetre zero per als establiments de restauració de la ciutat,*
    - *Incloure aliments ecològics, de proximitat i de temporada puntuï de manera decisiva en els plecs de condicions de contractació del servei de cuina per a les escoles bressol municipals.*
2. El ple també va aprovar el Pla d'Inclusió Social 2014-2015, que té com a objectiu facilitar la cobertura de les necessitats bàsiques a tota persona o unitat familiar que ho requereixi, i actuar de manera preventiva en la classe mitjana, cada vegada més sotmesa a la destrucció d'ocupació i a la reinvençió i readaptació dels models de vida. Aquest pla inclou dues accions relacionades amb la producció agrícola de proximitat:
  - *Iniciar un programa d'agricultura inclusiva i ecològica per a persones amb malaltia mental i persones aturades de llarga durada*
  - *Donar a conèixer cooperatives de Sant Cugat per a afavorir el consum de proximitat i km 0.*

3. Per altra banda l'Acció 94 de la línia 5 del Pla Director de Desenvolupament Sostenible del Pla d'Acció de l'Agenda 21 local, especifica que s'han de protegir i incentivar els espais agrícoles d'horticultura; que permetin als aturats, jubilats i gent interessada el contacte directe amb el medi.

Aquest punt s'ha anat desenvolupant en les reunions de la Comissió de Seguiment i de la Subcomissió de medi natural i agrari, que s'han dut a terme des de l'any 2004; en les quals hi han assistit representants de les entitats i de l'Ajuntament, i en les que s'ha anat demanant que es promoguin més horts urbans repartits per districtes i per a ús dels ciutadans. Aquestes demandes han dut a la proposta de redacció del present programa d'horts urbans.

1.3. ACTUACIONS D'HORTICULTURA URBANA REALITZADES FINS ARA AL MUNICIPI

1.3.1. Horts familiars del Turó de Can Mates

Aquests horts es van posar en marxa l'octubre del 2007 en atorgar les primeres autoritzacions per a l'ocupació i ús temporal d'horts familiars d'autoconsum, destinats a persones jubilades i alguna entitat (inscrites en el registre municipal) que acredités el caire pedagògic, terapèutic o social del seu ús.

Els horts estan ubicats en una parcel·la municipal qualificada com a zona verda (clau 6) de 3.193 m² de superfície, situada al Parc del Turo de Can Mates, al costat de la masia de Can Rabella. Aquesta parcel·la consta de 30 horts d'entre 50 i 94 m²; hi trobem serveis sanitaris, una pèrgola amb taules de pic-nic i una edificació amb armariets individuals per eines. Cada hort disposa d'una clau de pas pel seu reg, i cada usuari instal·la el seu propi sistema de reg per degoteig. L'aigua prové de la xarxa d'aigua potable, amb un comptador general al inici de la xarxa.

L'atorgament de llicències individuals per a l'ocupació i ús temporal d'aquestes parcel·les es realitza mitjançant presentació d'instància de sol·licitud, comprovació del compliment de les condicions i sorteig públic en cas d'escreix de peticions sobre la disponibilitat d'horts lliures. La cessió d'ús de les darreres autoritzacions individuals d'horts finalitzen l'any 2021.

Els horts familiars de Can Mates tenen com a objectiu fomentar l'horticultura d'autoconsum entre el col·lectiu de persones jubilades. Dins de les seves obligacions, aquest col·lectiu s'havia de constituir en una associació d'hortolans que vetllés per la conservació i millora de les instal·lacions així com la resolució de conflictes, on tots els membres estiguessin representats en una assemblea presidida per un president, que alhora representava el col·lectiu a una comissió mixta amb l'Ajuntament.

Amb els anys, aquests horts han esdevingut no només un espai per treballar la terra i perquè cadascun dels usuaris pugui conrear les seves hortalisses, sinó també un espai comú que exerceix una funció social i de comunitat molt enriquidora.

El funcionament dels horts familiars del Turó de Can Mates és molt bo, però la seva gestió comporta per part de l'Ajuntament una ingent feina de gestió directa i de relació continuada amb els diferents hortolans (les seves problemàtiques, peculiaritats i necessitats individuals), fins al punt que és una fórmula de gestió que amb la situació actual de manca de recursos municipals no permet ésser replicada de la mateixa manera en altres espais de la ciutat, principalment pel seu elevat cost econòmic tant d'inversió inicial com de manteniment i de gestió posteriors.

1.3.2. Horts Escolars

La Universitat Autònoma de Barcelona i l'Ajuntament de Sant Cugat van iniciar en el curs 2006-2007 una col·laboració a través del programa municipal Agenda 21 Escolar, amb l'objectiu de promoure l'Educació per a la Sostenibilitat (ES) en els centres escolars i en la comunitat. Part d'aquest programa inclou l'aproximació de l'alumne a horticultura ecològica.

Dels 4 horts escolars inicials, en pocs anys es van crear més de 40, repartits en una trentena de centres escolars. En ells s'hi realitzen tot tipus d'activitats al llarg de tota l'escolaritat, incloent col·laboracions entre les diferents etapes així com la participació d'actors de la comunitat pagesa.

Algunes de les activitats que s'han inclòs en el Pla de Dinamització Educativa relacionats amb l'hort i l'agricultura són:

- La pagesa arriba a l'escola
- L'hort és un món petit
- El gegant amb moltes potes de Torrenegra
- Collim olives! Visita a Can Monmany
- Visitem Can Monmany i fem pa
- Fem vi, el conreu tradicional de la vinya
- Visitem Can Monmany per comparar els cicles de les verdures ecològiques i industrials
- Coneguem diferents models agrícoles a través de la història agroambiental de Can Monmany

1.3.3. Can Monmany

La finca de Can Monmany, de propietat compartida entre l'Ajuntament de Sant Cugat i l'EMD de Valldoreix, compta en l'actualitat amb una casa pairal del S.XVI parcialment ocupada, zones de bosc i terres de cultiu. Té una superfície de 82,58 ha, la major part de la qual és forestal (clau 27, 28 i 29) exceptuant l'edificació i els seus voltants que és zona d'equipaments (7b) i que estan actualment destinats a l'activitat agrícola.

La finca s'ubica a l'extrem est de Sant Cugat al costat de Valldoreix; i limita amb el municipi del Papiol, actuant com a zona de transició entre la serra i la ciutat. Pertany a la Xarxa d'Espais d'Interès Natural de Sant Cugat (XEIN) i també resta inclosa dins del Parc Natural de la Serra de Collserola. En aquest sentit, és de gran interès la recuperació i el manteniment de l'activitat agrícola, així com dur a terme una gestió sostenible de la massa forestal.

Fins al segle passat, s'hi trobaven un conjunt de camps ordenats en feixes amb conreus de vinya, olivera, arbres fruiters i productes d'horta; arribant-se a ocupar fins a 48 jornalers fixes. Amb la crisi del cultiu de la vinya i els processos urbanitzadors, aquests camps es van abandonar i es van anar colonitzant per vegetació pionera.

A l'any 2007, es va subrogar el contracte existent amb l'anterior titular de la finca amb la cooperativa L'Ortiga, atès que el seu projecte agroecològic era d'interès municipal. Aquest projecte es vertebrava en les següents dimensions:

- Dimensió agrícola
- Dimensió comercial
- Dimensió educativa

En l'actualitat L'Ortiga segueix conreant més de 1,2 ha d'horta i 0,03 ha de vinya, comercialitza els seus productes a través de les cistelles i cooperatives de consumidors locals, realitza activitats formatives per a escoles així com cursos teòric-pràctics en agricultura ecològica per a col·lectius en risc d'exclusió social derivats de serveis socials, dins la implantació del Pla d'Inclusió Social 2014-2015.

Gràcies a aquesta cooperativa s'ha aconseguit recuperar l'activitat agrícola abandonada de manera que s'ha protegit i enfortit el valor paisatgístic de la zona.

1.3.4. Horts socials de Can Possible

Els horts de Can Possible estan ubicats en una parcel·la municipal qualificada com a zona verda (clau 6) de 519 m² de superfície, al carrer Andana, davant l'estació de Sant Cugat dels Ferrocarrils de la Generalitat.

El servei de Serveis Socials va crear aquests horts amb parcel·les individuals el maig de 2015.

Disposa d'una zona comunitària d'aixopluc amb una caseta d'eines i aigua de reg provinent de tant de pou com de xarxa municipal.

Aquest espai, amb horts de cultiu individual, està destinat a persones en situació d'atur i en risc d'exclusió social, que prèviament hagin realitzat un curs de formació en agricultura ecològica i autosuficiència a la finca de Can Monmany.

Aquest hort urbà té com a objectius:

- Donar continuïtat amb la pràctica de l'agricultura ecològica als alumnes que prèviament han realitzat la formació obligatòria a la finca de Can Monmany.
- Servir per al col·lectiu que treballa l'hort, com a eina terapèutica i de relació social.
- Fomentar la inserció laboral dels beneficiaris a través de la pràctica agrícola.
- Beneficiar als usuaris de l'autoconsum alimentari i la valorització de productes de proximitat.
- Aprendre a autogestionar-se, on cada usuari assumeix alguna responsabilitat.

Un any després de la posada en marxa d'aquests horts, la gestió i funcionament dels mateixos és molt positiva, i els beneficis per als seus usuaris es veuen palesos en un compromís actiu i de constant participació.

1.3.5. Horts del casal de Mira-Sol (projecte pilot)

En el consell de barri de Mira-Sol del febrer de 2014 els veïns van proposar crear un hort en l'espai lliure posterior a l'edifici del casal d'uns 2.500 m² i reservar una part del pressupost de lliure disposició per a la seva implantació. Així doncs, es va proposar que la gestió dels horts es realitzés a través d'una entitat. En aquesta línia, i per tal que diferents entitats del municipi poguessin aprendre un sistema d'autogestió d'horts urbans, es va aprovar i signar un conveni amb una entitat del municipi per desenvolupar un projecte pilot en aquests terrenys que servís com a camp d'experimentació i aprenentatge per altres horts de la ciutat.

Aquesta entitat ha presentat recentment un projecte a l'Ajuntament que inclou la creació de 48 parcel·les d'horts per famílies d'entre 24 i 35 m² i de 7 parcel·les d'horts comunitaris d'uns 60 m².

Un cop aprovat el projecte i realitzades les obres d'inversió contemplades al mateix per part de l'Ajuntament, l'entitat haurà de dinamitzar la creació d'una nova associació sense ànim de lucre, que podrà estar formada per veïns i col·lectius del barri, que hagin impulsat el projecte i que vulguin dur a terme l'autogestió d'aquests nous horts.

L'èxit d'aquest projecte repercutirà positivament en noves iniciatives sorgides d'altres entitats i podrà ser replicable a altres espais urbans de la ciutat.

2. NOUS REPTES I PROPOSTES PER A LA PROMOCIÓ DE L'HORTICULTURA URBANA

2.1. JUSTIFICACIÓ DE LA NECESSITAT D'UN PROGRAMA D'HORTS URBANS A SANT CUGAT

L'Ajuntament de Sant Cugat promou el present Programa d'Horts Urbans, en base a la següent situació econòmica, social i ambiental:

- La demanda d'espais on poder realitzar l'activitat hortícola d'autoconsum dins el sòl urbà, per part d'alguns col·lectius i entitats de la ciutat.
- La gran quantitat de terrenys i solars buits pendents d'urbanitzar o sense cap activitat inclosos dins la trama urbana o bé que envolten el nucli de Sant Cugat, i que ha dut a molts ciutadans a dirigir-se a l'Ajuntament demanant la cessió d'alguns d'aquests espais per a conrear-hi els seus propis aliments.
- La necessitat de recuperar espais agrícoles, antigues sínies i horts, zones verdes naturals i semi naturals que pateixen un constant abandonament i degradació per manca de manteniment.
- La crisi econòmica que ha generat preocupants augments d'exclusió social i pobresa, amb persones a l'atur i amb problemes per cobrir les seves necessitats bàsiques. L'ocupació d'aquestes persones i la seva implicació en projectes comunitaris i socials pot millorar la seva qualitat de vida i ajudar-los a fer front a la seva situació de dificultat.
- Les experiències d'èxit d'horts urbans que s'han dut a terme en diferents països i també les que s'han iniciat a Catalunya en els darrers anys, han demostrat que a més de servir a l'autoconsum, els horts tenen un gran potencial com a espais de relació comunitària, cohesió social, formació, funció terapèutica i d'integració paisatgística dins la trama urbana.

En base als punts anteriors i a la petició realitzada en la Comissió de Seguiment de l'Agenda 21 Local, l'Ajuntament redacta i proposa el present PROGRAMA D'HORTS URBANS DE SANT CUGAT, que té com a finalitat impulsar i facilitar la creació d'una xarxa urbana d'espais verds productius, social i agronòmicament sostenibles.

Aquesta xarxa urbana d'espais verds productius haurà de comptar amb la implicació d'entitats de Sant Cugat sense ànim de lucre i amb finalitats educatives, ambientals, de cohesió social o terapèutiques; i es podrà desenvolupar tant en espais públics com privats, on l'ús agrícola es podrà mantenir fins el desenvolupament de l'ús al qual està destinat el solar.

El Programa d'Horts Urbans de Sant Cugat especifica les diferents fórmules de gestió, les actuacions a portar a terme en aquests espais, i recull els requeriments tècnics del horts urbans i demés particularitats necessàries per a l'execució del programa.

2.2. FUNCIONS DEL PROGRAMA

A continuació es recullen les principals funcions que han de complir aquests espais:

FUNCIONS

PRODUCTIVA. Conreu d'hortalisses i verdures per a l'autoconsum que puguin cobrir part de les necessitats alimentàries de productes frescos de consum quotidià.

SOCIAL I COMUNITÀRIA. Potenciar la cohesió social a través d'activitats a l'aire lliure i dins l'àmbit urbà, que permetin millorar els lligams interpersonals i implicar a la gent del barri

---

AMBIENTAL. Potenciar els horts per tal de conservar els valors i les funcions ecològiques, paisatgístiques i de millora de la qualitat ambiental dins l'entorn urbà. Com a espai natural pot esdevenir una eina interessant per ordenar els espais de transició entre zones urbanes i naturals. També esdevenen reductes de reserva de flora i fauna, i incrementen la biodiversitat.

EDUCATIVA. La incorporació d'horts urbans tant dins el municipi com en centres educatius, esdevé un nou recurs de formació i aprenentatge per la ciutadania en general sobre l'origen dels aliments. També per desenvolupar programes formatius específics en horticultura ecològica.

SALUDABLE. L'hort urbà aporta beneficis sobre el benestar personal, en la salut i l'alimentació. És un espai de teràpia ocupacional i és positiu orientar-lo cap a col·lectius de persones en risc d'exclusió social, malalts mentals, drogodependents, discapacitats intel·lectuals, etc.

CULTURAL. Manté en la memòria col·lectiva una tradició profundament arrelada tant en les poblacions rurals com urbanes d'arreu del món i que forma part de la cultura popular.

2.3. OBJECTIUS DEL PROGRAMA

Els principals objectius del programa es relacionen a continuació:

OBJECTIUS GENERALS

1. Recuperar espais urbans públics i privats, actualment desocupats, per a l'ús hortícola d'autoconsum i que serveixin alhora d'elements integradors de la natura i la biodiversitat dins el sistema urbà.
2. Facilitar la generació d'espais basats en projectes comunitaris d'autogestió i de participació ciutadana amb implicació d'entitats i basats en la proximitat i la relació social.
3. Col·laborar en la recuperació de la dimensió agrícola dins la ciutat, apostant per la **producció ecològica** d'hortalisses i verdures de temporada, i per una gestió sostenible de la pràctica hortícola.
4. Donar suport, prioritàriament, a projectes d'horticultura urbana amb finalitats socials
5. Engegar vies de millora de qualitat ambiental i de vida a la ciutat, a través d'espais públics pròxims al ciutadà que fomentin un ús comunitari, el lleure saludable i de qualitat
6. Posar en valor l'intercanvi de coneixements i d'experiències entre la ciutadania, trencant les barreres intergeneracionals i interculturals.
7. Establir vincles entre els centres educatius i els horts urbans que vagin sorgint, per tal de fomentar l'intercanvi d'experiències i coneixements compartits.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

1. Determinar la tipologia d'espais on desenvolupar horts urbans.
2. Definir els procediments que han de seguir els col·lectius interessats per a accedir a un d'aquests espais
3. Establir les normes d'ús d'aquests espais per part dels col·lectius que els gestionin.

2.4. ESPAIS QUE ES PODEN INCLOURE EN EL PROGRAMA

L'aturada del procés urbanístic a conseqüència de la crisi econòmica dels darrers anys ha generat una gran quantitat d'espais urbans sense ús (els quals no s'han edificat o urbanitzat), i que provisionalment poden tenir usos alternatius com la d'hort urbà.

Amb el present Programa d'Horts Urbans es pretén crear una xarxa d'horts per tal de recuperar i valoritzar aquests espais, amb un cost econòmic baix i mitjançant fórmules de col·laboració a través de convenis amb associacions o entitats sense ànim de lucre, que tinguin com a objectiu el desenvolupament d'experiències pràctiques d'horts urbans.

Aquests horts tindran una superfície petita i per tant no es podran considerar explotacions agrícoles ni activitats econòmiques, sinó horts d'autoconsum.

Els espais on es pot realitzar la pràctica de l'horticultura urbana d'autoconsum queden relacionats en el següent esquema en base a la qualificació urbanística i els usos que vénen regulats en l'article 212 de les Normatives Urbanístiques del PGM:

ESPAIS PÚBLICS O PRIVATS ON DESENVOLUPAR HORTS URBANS

1. Equipaments comunitaris de titularitat pública pendents de desenvolupar (clau 7). Equipaments docents, sanitaris-assistencials, culturals i religiosos, esportius i recreatius, de proveïment i subministraments, i tècnics administratius. L'ús agrícola es justifica pel seu caràcter provisional i es pot mantenir fins el desenvolupament de l'ús al qual està destinat.
2. Equipaments comunitaris docents existents (centres educatius públics) amb espai lliure.
3. Espais lliures urbans de titularitat pública. Són els sòls classificats com a parcs i jardins urbans (clau 6).
4. Altres terrenys destinats a sistemes generals
5. Sòl no urbanitzable públic: sòl rústic protegit de valor agrícola (clau 24).
6. Terrenys compresos en sectors de planejament urbanístic derivat o Polígons d'Actuació Urbanística pendents de desenvolupar.

Donat el caràcter d'ús provisional dels espais, no es podrà generar cap dret d'indemnització al propietari dels mateixos o a l'entitat que en faci l'explotació i gestió provisional, atenent que les determinacions del planejament vigent en els espais susceptibles de fer-ne ús d'horts són que es destinin finalment a altres usos. En aquest sentit, el règim dels usos i les obres provisionals i en conseqüència la formació d'horts, vindrà condicionada pel compliment dels articles 53 i 54 del TRLUC i de l'article 61 del RTRLUC, i s'aplicarà a terrenys compresos en sectors de planejament urbanístic derivat o en polígons d'actuació urbanística i terrenys destinats a sistemes urbanístics.

La Llei 3/2012 del 22 de febrer, modifica el redactat de l'article 54 TRLUC, i introdueix com a novetat que a més a més dels requisits exigits per la legislació aplicable en matèria de procediment administratiu comú i en matèria de règim local, les sol·licituds per a ús provisional d'aquests espais hauran de contenir els documents següents:

- a. Memòria justificativa del caràcter provisional dels usos i de les obres.
- b. Acceptació pels propietaris i els gestors o explotadors dels usos i de les obres en virtut del contracte d'arrendament o qualsevol altre negoci jurídic, de cessar els usos i de desmuntar o enderrocar les obres quan ho acordi l'administració actuant; sense dret a percebre indemnització per aquest concepte ni per la finalització del contracte d'arrendament o de qualsevol altre negoci jurídic.
- c. Compromís de les persones esmentades de reposar la situació alterada pels usos i obres sol·licitats al seu estat originari.

Les obres admeses a aquests espais seran les vinculades als usos provisionals i en tot cas, hauran de ser les mínimes necessàries per a desenvolupar l'ús sense ometre cap de les normes de seguretat i d'higiene establertes per la legislació sectorial i pels requeriments tècnics i normes d'ús indicades al present programa, i en qualsevol cas han de ser fàcilment desmuntables i traslladables.

2.5. FÓRMULES DE GESTIÓ DELS ESPAIS INCLOSOS EN EL PROGRAMA

La cessió gratuïta en custòdia és un sistema de gestió del territori molt utilitzada en l'entorn natural i que s'ha anat promovent a Catalunya en diferents indrets, particularment en zones de muntanya i espais d'interès natural. El context econòmic i social actual fa adient l'adopció d'aquesta fórmula per promoure espais sense ús.

Específicament la custòdia urbana és un conjunt d'estratègies i tècniques que pretenen implicar a la ciutadania i la societat organitzada en la gestió d'espais urbans que puguin satisfer les funcions socials i ambientals, a canvi de mantenir i millorar el seu estat de conservació. És una estratègia de participació activa per implicar diversos agents urbans (propietaris, usuaris potencials, administració pública i societat organitzada) en la gestió responsable de l'espai urbà.

Dins les diferents possibilitats de custòdia urbana (reconversió de solars en espai públic, reutilització d'edificis en desús, etc.), la dedicació de solars a horts urbans en custòdia és la prevista en el present Programa d'Horts, i la gestió d'aquesta custòdia serà desenvolupada per entitats de Sant Cugat de caire social i/o ambiental sense ànim de lucre, i que acreditin el seu caire pedagògic, terapèutic, ambiental o social.

Els possibles espais dins la ciutat destinats a hort urbà on aplicar la fórmula de gestió de custòdia urbana, poden ser tant de propietat pública com privada. El procediment de gestió per cada tipologia es defineix en els apartats següents:

2.5.1. Gestió d'un espai de propietat pública

Els passos a dur a terme per aquesta fórmula de gestió són els següents:

1. L'Ajuntament realitzarà de forma periòdica una convocatòria de concurs públic obert per utilitzar de forma temporal diferents espais de la ciutat. Aquesta convocatòria obrirà un termini en el qual les entitats de la ciutat podran presentar propostes d'ús per a horts urbans per algun d'aquests espais.

La publicació de les bases i la convocatòria del concurs indicarà quins són els emplaçaments on es proposa que es desenvolupin els projectes d'horts, i incorporarà la descripció dels terrenys.

Podran presentar els seus projectes, tant de manera individual com de forma conjunta, les entitats públiques o privades inscrites en el registre municipal d'entitats sense ànim de lucre de Sant Cugat, acreditant el seu caire pedagògic, terapèutic, ambiental o social. Quan més d'una entitat presentin una proposta conjunta per un mateix espai, hauran d'especificar un interlocutor únic.

2. Les propostes presentades per les entitats hauran de contenir com a mínim els punts indicats en l'apartat 3.1.1. del present programa.

3. Es seleccionaran aquelles propostes que obtinguin el major número de punts en relació als criteris d'adjudicació que s'exposin a les bases de concurs públic, i que tindran relació amb la implicació en l'entorn, el major impacte i rendiment social, l'autosuficiència del projecte i la sostenibilitat ambiental.

4. Les entitats o agrupacions d'aquestes, autores de les propostes finalment seleccionades, obtindran formalment una autorització municipal d'ocupació temporal per al terreny que hagin especificat a la proposta. Aquesta autorització fixarà les condicions d'ús de l'espai, i incorporarà com a mínim les que figuren a l'apartat 3.2 del present Programa.

L'autorització atorgada originarà una situació de possessió precària, sotmesa a revocació per part de l'Ajuntament de Sant Cugat per raons d'interès públic. També es podrà declarar la revocació en el cas que els béns no es destinin a l'ús o activitats previstes i, en qualsevol cas, si s'incompleixen les condicions establertes en el Programa.

5. La durada màxima de cessió d'ús temporal de l'espai serà de 2 anys més tres prorrogues anuals. L'inici, durada i finalització de la cessió s'haurà de determinar tenint en compte tant la necessitat de realitzar tasques d'adequació i millora de l'espai cedit, com el calendari de cultiu i, en especial, el temps necessari per recollir la collita.

6. La cessió estarà sotmesa al pagament per part de les entitats dels següents conceptes:

- *Taxa per la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic municipal (veure punt 3.4).*
- *Consum anual d'aigua per al reg dels cultius*
- *Consum anual de llum (en aquells espais on ja hi hagi la instal·lació prèvia realitzada)*

7. Les entitats adjudicatàries hauran de garantir els principis d'igualtat i no discriminació tant en l'accés a la pròpia entitat com en l'assignació dels horts als seus membres o associats.

8. L'Ajuntament assumirà les despeses de l'adequació dels terrenys i d'instal·lació dels serveis necessaris bàsics per a la posada en funcionament de l'hort, en base a la proposta aprovada i en funció de la disponibilitat pressupostària. Aquestes despeses inclouran l'adequació bàsica del terreny, un punt de subministrament d'aigua, el tancament perimetral de l'espai, una caseta per a les eines o bé l'adequació d'alguna instal·lació preexistent, així com les analítiques prèvies d'aigua o sòl en cas de ser necessàries.

9. Les entitats hauran de fer-se càrrec del manteniment dels espais adjudicats.

2.5.2. Gestió d'un espai de propietat privada amb conveni amb l'Ajuntament

El procediment a seguir per aquesta fórmula de gestió és:

1. Les entitats que vulguin sol·licitar un espai privat hauran d'estar inscrites en el registre municipal d'entitats sense ànim de lucre de Sant Cugat, acreditant el seu caire pedagògic, terapèutic, ambiental o social.
2. És imprescindible que s'estableixi una **relació prèvia entre el propietari del terreny privat i l'entitat interessada** en realitzar l'activitat hortícola, que ha de quedar recollida en un **acord o contracte privat de cessió gratuïta entre les parts**. Aquest contracte concretarà l'objecte, durada, superfície cedida i superfície total del solar, els valors de custòdia que justifiquen la iniciativa de cessió del solar, les actuacions a fer per part de l'entitat, la responsabilitat de danys i el procediment de resolució de conflictes.
3. Un cop signat el contracte anterior, l'entitat es posarà en contacte amb l'Ajuntament per tal de formalitzar **un acord de custòdia urbana mitjançant la signatura d'un conveni de col·laboració a tres bandes entre l'Ajuntament, el propietari del terreny i l'entitat interessada**; complint amb els requeriments tècnics i normes d'ús que figuren a l'apartat 3.2 del present programa.

En funció de la durada de vigència de l'acord o contracte privat, es determinarà la vigència del conveni, que en tot cas quedarà supeditat a la plena vigència de l'acord o contracte esmentat.

4. Les entitats adjudicatàries hauran de garantir els principis d'igualtat i no discriminació tant en l'accés a la pròpia entitat com en l'assignació dels horts als seus membres o associats.
5. Les entitats hauran de presentar una proposta d'ús de l'espai que requerirà el vist i plau de l'Ajuntament, i que com a mínim contingui els punts indicats en l'apartat 3.1.1 del present programa. La proposta haurà de justificar la necessitat de disposar d'un solar per a dur a terme els seus fins pedagògics, terapèutics, ambientals, socials o científic -tècnics.
6. Quan el solar no disposi de font d'abastament d'aigua pròpia adequada per l'ús de reg, el conveni podrà incloure el compromís de l'Ajuntament d'instal·lar un punt de subministrament d'aigua, tancament perimetral, caseta d'eines.
7. L'entitat s'haurà de fer càrrec del cost del consum anual de l'aigua de reg i manteniment de les instal·lacions bàsiques de l'espai cedit.
8. Els propietaris que optin per aquesta fórmula de gestió podran sol·licitar a l'Ajuntament, un ajut econòmic d'acord amb l'establert en el punt 3.4.

2.5.3. Gestió d'un espai de propietat privada sense conveni amb l'Ajuntament

El contracte privat de cessió gratuïta en custòdia per part de propietaris privats a particulars o a entitats interessades en desenvolupar projectes d'horts urbans (la qual es materialitza en un acord entre les pròpies entitats o persones particulars interessades i els propietaris de solars per la cessió temporal d'aquests solars) i en els qual **no intervé l'Ajuntament, queden fora de la regulació establerta en el present Programa** i, en conseqüència, de la possibilitat de sol·licitar els ajuts econòmics contemplats en el punt 3.4.

Aquests acords entre les dues parts es fixen en un contracte i suposen una col·laboració continua entre l'entitat i el propietari, amb una durada pactada, i que beneficia a ambdues parts (a l'entitat que podrà desenvolupar el seu projecte i al propietari que pot trobar en la implantació d'un hort la fórmula per mantenir el seu solar en les condicions que marca la llei, sense que li representi una càrrega econòmica).

3. REQUERIMENTS TÈCNICS I NORMES D'ÚS DELS HORTS URBANS ADHERITS AL PROGRAMA

Els requeriments tècnics i normes d'ús establertes en el present programa seran d'aplicació en la cessió en custòdia tant d'espais públics com d'espais privats amb conveni subscrit amb l'Ajuntament.

3.1. REQUERIMENTS TÈCNICS D'IMPLANTACIÓ I AVALUACIÓ POSTERIOR

3.1.1. Proposta d'implantació

Qualsevol entitat o associació sense ànim de lucre que estigui interessada en la cessió en custòdia d'espais públics o privats per a la implantació i desenvolupament d'horts urbans, tindrà la obligació de redactar i presentar a l'Ajuntament, per la seva aprovació, una proposta d'implantació i desenvolupament d'hort urbà, que inclogui com a mínim els següents punts:

1. Dades sobre l'entitat (nom, trajectòria-missió-objectius i valors, any fundació, estructura de funcionament, principals projectes i serveis realitzats, nombre de socis i nombre de persones que participaran del projecte d'horts, nº identificació en el registre municipal d'entitats, altres dades d'interès, etc.)
2. Objectius i finalitats del projecte (especificar que s'acompliran els objectius generals inclosos en el present programa d'horts urbans, així com tots aquells específics que es vol aconseguir a nivell d'entitat, interessos socials o territorials als quals respon el projecte).
3. Espai escollit (identificació de forma clara del terreny o part del mateix en el qual es vol desenvolupar el projecte presentat sobre plànol o fotografia aèria, especificant el repartiment de l'espai en superfícies comunes, parcel·les individuals i espais de pas. L'entitat podrà destinar part del sòl cultivable per a persones provinents de serveis socials que hagin realitzat algun curs en horticultura ecològica.
4. Instal·lacions i infraestructures mínimes necessàries (especificar els elements efímers i de fàcil desmuntatge que són necessaris per al desenvolupament del projecte com caseta eines, compostador, tancament perimetral permeable i integrat amb l'entorn amb les portes i accessos necessaris, connexió a la xarxa municipal d'aigües, ús de pous preexistents o de basses d'aigües pluvials, etc.). A banda de la caseta d'eines que l'Ajuntament pugui instal·lar, es podrà proposar un cobert o pèrgola desmuntable per aixoplugar-se. La superfície del mateix estarà en relació a la superfície de la caseta i vindrà descrit en la fitxa-projecte que presenti l'entitat. Les instal·lacions seran de fusta o bé d'un material que s'integri completament amb l'entorn, i no hauran de suposar cap molèstia per als veïns. Per aquestes edificacions es respectarà una distància mínima de 5 metres respecte els edificis confrontants o bé la distància que reguli la normativa urbanística específica de l'espai. S'haurà de garantir l'accessibilitat a l'àmbit dels horts.

5. Aspectes de sostenibilitat ambiental (s'haurà d'explicar el sistema de reg a utilitzar, la gestió dels residus a dur a terme, els sistemes de conreu escollits així com altres dades d'interès). Cal tenir en compte que el consum d'aigua recomanable no hauria de superar la els 0,62 m³/m² i any.
6. Normes de funcionament intern i proposta d'autogestió (exposar el nombre de participants i tipologia, sistemes d'informació als diferents membres de l'entitat, sistemes de presa de decisions i participació per part de tots els participants en el projecte, activitats obertes que es realitzaran per promoure la ciutadania, etc.)

Els serveis tècnics de l'Ajuntament podran assessorar a les entitats en la redacció de les propostes.

3.1.2. Memòria anual d'avaluació de la implantació i desenvolupament del projecte

L'entitat o associació adjudicatària haurà de redactar i presentar una memòria anual on es descriu les actuacions realitzades, i que com a mínim s'inclouï:

1. El grau d'acompliment dels objectius i interessos socials fixats en el projecte inicial
2. El sistema de gestió de l'espai utilitzat (repartiment de parcel·les, manteniment de l'espai comunitari, sistema de conreu utilitzat, consum d'aigua anual, gestió dels residus duta a terme, volum de collites, varietats utilitzades, etc.)
3. El grau d'ocupació de les parcel·les, nombre d'usuaris per parcel·la i any.
4. La formació realitzada durant l'any als usuaris i ciutadans en general, visites acollides per part d'escoles i centres educatius
5. El grau de funcionament del sistema d'autogestió econòmic i social. Problemàtiques sorgides durant l'any. Canvis en la normativa de funcionament intern que s'hagin pogut aplicar.
6. Les propostes de millora de les parcel·les i espais comunitaris.
7. Altres dades d'interès.

3.2. CONDICIONS I NORMES D'ÚS A ACOMPLIR PER PART L'ENTITAT

3.2.1. Condicions a complir per part de l'entitat

L'associació o entitat que vulgui accedir a un solar sota la fórmula de custòdia i hagi presentat un projecte aprovat per l'Ajuntament, haurà de complir amb les següents condicions:

- L'associació haurà de tenir un representant que actuarà d'interlocutor amb l'Ajuntament
- L'associació tindrà l'obligació de subscriure una pòlissa d'assegurança que cobreixi com a mínim la responsabilitat civil per a les activitats que es desenvolupin en els horts tant per als usuaris habituals com per als possibles visitants. L'assegurança també podrà cobrir danys a tercers i danys provocats dins les instal·lacions per actes aliens a l'entitat.
- L'associació s'haurà de fer càrrec de la gestió interna dels usuaris i membres de l'entitat, i haurà d'arbitrar sempre en les controvèrsies que puguin sorgir a nivell intern, havent de resoldre els conflictes sense mediació de l'Ajuntament.
- L'associació adjudicatària d'un espai públic haurà de pagar les factures derivades del consum d'aigua i llum a l'Ajuntament. Si l'espai és privat caldrà estar a allò previst en el corresponent conveni de col·laboració signat entre l'Ajuntament, la propietat del terreny i l'entitat.
- En el repartiment de l'espai (disseny de parcel·les, espais lliures de pas, etc.), l'entitat podrà destinar part del sòl cultivable a persones provinents de serveis socials que hagin realitzat algun curs en horticultura ecològica.
- L'associació haurà de vetllar per la conservació i millora de totes les instal·lacions, tant d'ús individual com col·lectiu, i sota els criteris d'estalvi de recursos, principalment d'aprofitament d'aigües i reciclatge de residus vegetals.
- D'acord amb el projecte aprovat per l'Ajuntament, l'associació haurà de realitzar les accions formatives previstes per a tercers, per als seus associats o per a escolars, relacionades amb el món de l'agroecologia.
- Quan finalitzi l'adjudicació, les millores útils que s'hagin efectuat als elements comuns passaran a l'Ajuntament sense dret a indemnització.
- Les entitats adjudicatàries i usuàries hauran de garantir els principis d'igualtat i no discriminació tant en l'accés a la pròpia entitat com en l'assignació dels horts als seus membres o associats.

3.2.2. Normes d'ús dels espais cedits

INSTAL·LACIONS

L'entitat serà la màxima responsable de mantenir en perfecte estat de conservació tots els elements i instal·lacions dins els horts, incloent xarxa de reg des del comptador, tancament perimetral, caseta d'eines, etc. durant els anys que duri l'adjudicació de l'espai públic o el conveni de col·laboració signat amb l'Ajuntament i la propietat del terreny. Sense perjudici dels pactes subscrits entre els particulars, l'entitat respondrà dels danys i perjudicis que pugui ocasionar l'ús de les instal·lacions.

VEGETACIÓ

Serà imprescindible incorporar, respectar i mantenir els arbres i arbustos preexistents en el terreny on s'instal·larà l'hort, ja que contribueixen a la biodiversitat i confereixen unes característiques paisatgístiques singulars a l'espai. En cas que l'Ajuntament consideri algun element de la vegetació existent desfavorable i/o incompatible amb els usos agronòmics, en podrà autoritzar la seva poda i/o tala.

No es permetrà el conreu de plantes no permeses per llei.

Com a tutor de les collites només es podrà utilitzar canya natural o fusta tractada, a fi de preservar la tipologia tradicional de les plantacions hortícoles i afavorir la seva integració paisatgística. No s'autoritzarà l'ús d'altres materials com barnilles de ferro.

AIGUA

Preferentment s'utilitzarà aigua que no procedeixi de la xarxa pública de subministrament, sinó de l'aprofitament d'aigües pluvials i/o freàtiques, i en tots els casos s'utilitzaran sistemes d'estalvi d'aigua com el reg gota a gota. Quan en la parcel·la no hi hagi presència de pou o bassa preexistent, es valorarà la necessitat de crear-ne de nous o connectar-se a la xarxa d'aigua potable.

En el cas d'aigua freàtica de pou, l'Ajuntament l'analitzarà per tal d'assegurar que compleix amb els requeriments mínims per poder ser apta per reg de forma directe o després d'haver-se tractat de forma adequada (amb filtratge, etc.).

Queda prohibida l'acumulació de dipòsits d'aigua oberts per evitar la presència i reproducció del mosquit tigre.

En cas de presència de basses, s'hauran de garantir les mesures de seguretat necessàries per evitar riscos de caiguda.

En cas de període de sequer prevaldrà allò que la normativa indiqui en referència a l'ús o consum de l'aigua de reg.

SÒL

L'entitat no podrà modificar la orografia del terreny ni aportar materials com terres de reblert, graves, peces de paviment, etc.. Només s'admetran materials de procedència animal o vegetal com fems o compost.

ACCESSIBILITAT

S'haurà de garantir l'accés als horts per a persones de mobilitat reduïda d'acord amb la normativa d'accessibilitat vigent. Les entitats podran promoure la instal·lació d'estructures que permetin cultivar productes d'horta per persones amb cadira de rodes o minusvalidesa motriu, gràcies a la possibilitat de regular l'altura de la taula o recipient de cultiu.

Quedarà prohibit bloquejar els accessos i camins de l'hort, ja que aquests han de servir per a la correcta mobilitat de les persones, eines i petita maquinària. Tampoc es podrà circular a l'interior de l'hort amb vehicles de motor i estacionar-los dins el mateix.

LLUM I HORARIS

El treball hortícola s'haurà de desenvolupar en horari diürn aprofitant la llum solar, per tant en principi no s'instal·larà ni s'autoritzarà cap punt de llum artificial, a no ser que prèviament ja existeixi. No és permès passar la nit en l'àrea dels horts acollits al Programa.

No es podrà deixar el recinte obert una vegada no hi hagi ningú al seu interior.

RESIDUS

Els residus vegetals orgànics generats a l'hort s'hauran de gestionar preferentment elaborant el màxim de compost, el qual s'utilitzarà al propi hort de manera que es tanqui el cicle de la matèria orgànica. En cas d'excedents puntuals de fracció vegetal llenyosa, aquests s'hauran de dipositar en sacs amb capacitat de 1 m³ al costat dels horts, que seran gestionats per part de l'Ajuntament quan aquests estiguin plens. L'entitat s'haurà de fer càrrec dels excessos de volum continuat de fracció vegetal llenyosa, mitjançant la contractació específica d'un gestor de residus tot assumint els costos derivats de la mateixa. En el cas de generar residus inorgànics, l'entitat s'haurà de responsabilitzar de gestionar-los correctament utilitzant els contenidors ubicats a la via urbana, tot respectant els criteris municipals pel que fa a la recollida selectiva de les diferents fraccions de residus.

FOC

Quedarà prohibit fer cap tipus de foc ni crema de rostolls o de restes vegetals dins l'hort urbà, excepció de casos puntuals en què s'haurà de demanar autorització prèvia a l'Ajuntament.

ASPECTE EXTERIOR. CONDICIONS DE BON COMPORAMENT

L'entitat està obligada a destinar l'espai cedit a l'ús hortícola, a mantenir l'espai en condicions adequades d'ordenació, conservació i ornament, així com a desenvolupar l'activitat agrícola de forma que no es generin molèsties de cap tipus als veïns. S'haurà d'evitar la utilització de qualsevol mena de materials de rebuig (plàstics, metalls, contenidors, mobiliari, etc.) com a elements constructius i/o de tancament.

El bon estat de l'hort inclourà el manteniment del accessos i zones comunitàries lliures d'herbes.

És imprescindible que l'ús del sòl per part d'una entitat i per a la implantació d'un hort, es faci compatible amb l'ús residencial dels terrenys confrontants així com amb la resta d'usos urbans existents a l'entorn. Per aquest motiu, l'hort a més d'integrar-se en el paisatge urbà haurà de conviure amb el veïnat i evitar molèsties innecessàries.

Quedarà prohibit passar la nit a l'hort ni fer servir les edificacions existents com a domicili

SISTEMA DE CULTIU I PRODUCCIÓ DE L'HORT

S'haurà de practicar en l'àmbit cedit l'agricultura ecològica, basant-se en la utilització òptima dels recursos naturals, sense la utilització de pesticides químics de síntesi, organismes genèticament modificats o herbicides de síntesi química com el glifosat. Es restringirà l'aportació de nutrients a aquells que provenguin de fonts naturals com els fems o el compost. La protecció contra malalties i/o plagues es realitzarà mitjançant la prevenció, tècniques i productes no agressius amb el medi (control biològic de plagues). Així mateix s'afavoriran les associacions i rotacions de cultius.

La collita o productes resultants del conreu hortícola seran exclusivament per a ús de l'entitat, restant prohibit el seu ús comercial.

RESPONSABILITATS

L'Ajuntament no es fa responsable dels robatoris o actes vandàlics que puguin afectar l'hort urbà, les collites, eines, ni qualsevol altre bé moble o objecte personal que l'entitat pugui tenir dins el recinte. Així mateix, queda exempt de qualsevol responsabilitat en cas d'accident dels usuaris de l'hort urbà en el desenvolupament de les tasques de conreu ni de qualsevol altra persona en la seva estada dins l'espai.

CONTROLS PERIÒDICS

L'Ajuntament efectuarà controls periòdics dels espais acollits al Programa, per assegurar-ne el correcte manteniment i el compliment de les condicions d'ús establertes en aquest programa i en l'autorització o conveni.

ANIMALS I GOSSOS

No és permesa la tinença de cap tipus de bestiar en l'espai dels horts. En cas que l'adjudicatari accedeixi amb un gos, aquest caldrà que estigui convenientment lligat per tal de no molestar les altres persones ni perjudicar els conreus, i en cap supòsit ni sota cap circumstància no podran restar a l'hort en absència de cap membre de l'entitat usuària dels horts.

3.3. RESUM DE LES ACTUACIONS MUNICIPALS

D'acord amb els punts anteriors i com a resum, l'Ajuntament amb els seus mitjans realitzarà les següents actuacions:

- Condicionament del terreny (moviments de terres, aportació de fems, analítiques en cas necessari, etc.)
- Tancament perimetral
- Subministrament de punt d'aigua per al reg dels horts dins a l'interior de la parcel·la
- Caseta per a guardar les eines i altres materials
- Altres actuacions que cregui necessàries en funció de la casuística específica de l'àmbit concret d'actuació.

3.4. TAXES, BONIFICACIONS, EXCEPCIONS I SUBVECCIONS

En cas de solars de propietat municipal, l'ocupació d'espais a la via pública estarà subjecta al pagament de la taxa o preu corresponent, que serà objecte de bonificació per a totes aquelles entitats incloses en el registre municipal d'entitats de Sant Cugat.

En cas de solars de propietat privada, el propietari del terreny que vulgui cedir-lo de forma gratuïta a una entitat per a fomentar el programa d'hortos urbans, podrà demanar a l'Ajuntament un ajut econòmic equivalent a un percentatge (i ponderat en funció del % de superfície cedida), del valor de l'Impost de Béns Immobles, d'acord amb les corresponents Bases per l'atorgament d'ajuts econòmics als propietaris de solars que fomentin el Programa d'Horts Urbans.

Així mateix l'Ajuntament podrà acordar línies de subvenció per ajudar als usuaris dels horts a fomentar activitats de formació o adquisició d'eines i materials

4. DESENVOLUPAMENT DEL PROGRAMA D'HORTS URBANS

4.1. ACCIONS A DESENVOLUPAR

Les accions previstes a desenvolupar per donar compliment als objectius del present programa i incentivar la implantació de nous horts, són les següents:

A. AVALUACIÓ DE LA IDONEÏTAT DELS ESPAIS PÚBLICS O PRIVATS APTES PER A L'ÚS D'HORT URBÀ

L'Ajuntament realitzarà un estudi dels espais públics o privats aptes per a l'ús d'hort urbà que puguin ser utilitzats de forma temporal per a dur a terme projectes d'horticultura urbana.

B. DIFUSIÓ DEL PROGRAMA D'HORTS URBANS ENTRE LES ENTITATS DE LA CIUTAT

L'Ajuntament difondrà el Programa entre totes les entitats i col·lectius de caire social, veïnal i ambiental de la ciutat, així com a la taula de participació ambiental municipal.

C. PUBLICACIÓ DE CONVOCATÒRIES PUNTUALS DE CONCURS PÚBLIC

L'Ajuntament realitzarà puntualment convocatòries de concurs públic indicant els emplaçaments de titularitat pública on es podran desenvolupar projectes d'horticultura urbana per part d'entitats sense ànim de lucre.

D. ASSESSORAMENT A ENTITATS EN LA CONFECCIÓ DE LES PROPOSTES D'HORTS URBANS

Es podrà donar per part de l'Ajuntament recolzament tècnic en la redacció de les propostes d'horts urbans tant en espais públics com privats, que vulguin impulsar les entitats socials, veïnals i ambientals.

E. ADJUDICACIÓ DELS SOLARS PÚBLICS A ENTITATS

Segons el procediment previst es valoraran els projectes presentats, se n'acordarà l'adjudicació dels que obtinguin major puntuació i s'acordarà l'autorització de l'ocupació temporal dels espais públics cedits en custòdia.

F. FORMALITZAR CONVENIS DE CUSTÒDIA DELS ESPAIS PRIVATS ENTRE LES ENTITATS, ELS PROPIETARIS PARTICULARS I L'AJUNTAMENT

Segons el procediment previst es redactaran, aprovaran i signaran els convenis d'aquells solars privats que s'hagin avaluat com a idonis i existeixi acord previ entre la propietat i l'entitat.

G. POSTA A PUNT DELS TERRENYS PÚBLICS CEDITS A ENTITATS

Un cop cedit un solar a una entitat, l'ajuntament realitzarà els treballs previs d'adequació de l'espai que corresponguin, i que podran incloure el tancament perimetral, l'adequació del terreny, punt de subministrament d'aigua i instal·lació de caseta per eines.

H. MANTENIMENT DE LA SUBCOMISSIÓ D'ESPAIS NATURALS I HORTS URBANS DE LA TAULA DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA DE MEDI AMBIENT

Es donarà continuïtat a la subcomissió de seguiment de medi natural i horts urbans iniciada a la Comissió de Seguiment de l'Agenda 21, per avaluar la implantació del Programa d'Horts Urbans i possibilitar l'intercanvi d'experiències i coneixements entre persones i entitats que practiquin la horticultura urbana. En aquesta hi participaran els serveis municipals amb responsabilitat en la seva implantació i seguiment, les entitats socials i ambientals que disposin d'horts urbans, i els propietaris privats que hagin cedit en custòdia espais propis i manifestin la seva voluntat de participar-hi.

I. CREACIÓ D'UN ESPAI WEB A LA PÀGINA DE L'AJUNTAMENT ON S'ANUNCIÏN ELS HORTS URBANS EN ACTIU I LES ACTIVITATS QUE TENEN LLOC EN CADA UN D'ELLS

Per tal de facilitar el coneixement de la pràctica de l'horticultura urbana i l'intercanvi d'experiències a nivell local i amb d'altres municipis, es posarà en marxa un espai web dins la pàgina www.oficinasostenible.santcugat.cat, dedicat específicament a la promoció i coordinació dels horts urbans.

J. PROMOCIÓ DE CURSOS D'INICIACIÓ A L'HORTICULTURA ECOLÒGICA EN COL-LABORACIÓ AMB LES ENTITATS QUE PRACTIQUIN L'HORTICULTURA URBANA

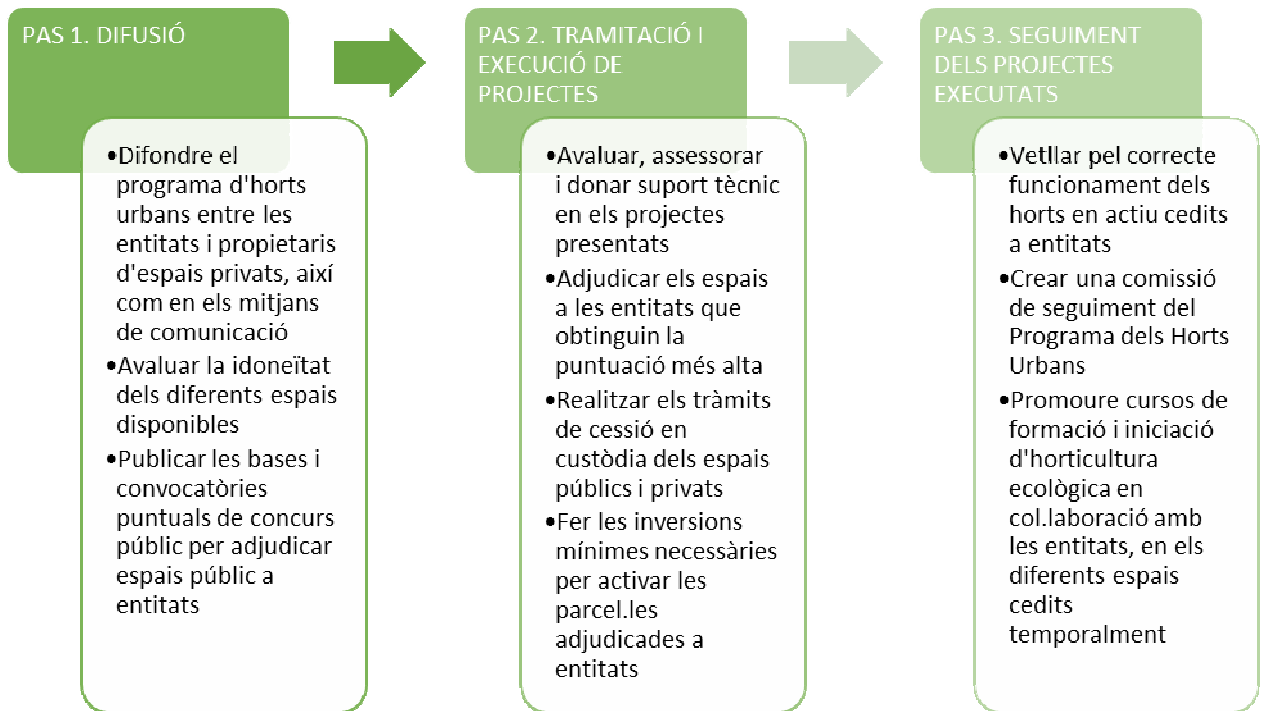
Paral·lelament es promourà i col·laborarà amb les entitats que vulguin realitzar cursos d'horticultura ecològica, agroecologia o permacultura, per tal que aquestes i totes les persones ciutadanes interessades puguin aplicar aquests coneixements als seus horts.

K. VETLLAR PEL CORRECTE FUNCIONAMENT DELS HORTS URBANS I EL COMPLIMENT DELS REQUERIMENTS TÈCNICS I DE LES CONDICIONS D'ÚS

L'Ajuntament vetllarà pel correcte funcionament dels horts urbans, i pel compliment dels requeriments tècnics, de les condicions d'ús i de les consideracions o obligacions que per a totes les parts, propietaris i entitats, s'inclouen en les autoritzacions d'ocupació i en els convenis de cessió.

4.2. CALENDARI

El calendari previst en el desenvolupament de les accions descrites és el següent:

4.3. PRESSUPOST ESTIMAT

Les actuacions previstes en aquest programa i que es duran a terme en els propers anys, comportaran unes despeses econòmiques, les quals s'estimen en els següents imports:

CONCEPTE	IMPORT
Avaluar idoneïtat dels diferents espais disponibles	--
Difusió del Programa d'Horts Urbans entre les entitats i propietaris d'espais privats, així com en els mitjans de comunicació	2.500
Crear i mantenir un espai web amb informació dels espais adjudicats, formacions a realitzar i d'un blog per intercanvi d'experiències	2.500
Convocatòria de concurs públic per cedir espais a entitats	--
Avaluar, assessorar i donar suport tècnic en els projectes presentats	--
Realitzar les adjudicacions i els tràmits de cessió en custòdia dels espais públics i privats cedits a les entitats	--
Fer les inversions mínimes necessàries per activar i condicionar les parcel·les adjudicades a entitats (anivellament, tancament perimetral, escomesa, etc.)	140.000
Vetllar pel correcte funcionament dels horts en actiu cedits a entitats	--
Mantenir la subcomissió de seguiment d'espais naturals per avaluar el Programa d'Horts Urbans	--
Promoure cursos de formació i iniciació d'horticultura ecològica en col·laboració amb les entitats, en els diferents espais cedits temporalment	6.000
TOTAL	151.000

Els càlculs s'han estimat en base a la informació disponible i experiència acumulada. S'espera que el nombre d'espais privats i públics condicionats pugui ser a raó de 1 a 3 incorporats cada any.

No s'han tingut en compte els costos dels recursos tècnics municipals, que desenvoluparan els conceptes sense import.

5. CONCLUSIONS

El Programa d'Horts Urbans de Sant Cugat pretén posar en valor espais de la ciutat sense ús, des dels punts de vista social, ambiental i paisatgístic, gràcies a la implicació dels veïns i veïnes del municipi.

L'experiència acumulada en els darrers anys en la gestió d'horts existents, l'impuls de les demandes ciutadanes (entitats, associacions i particulars) juntament amb els compromisos adquirits pel Ple de l'Ajuntament, s'han traduït en aquest document, que estableix l'autogestió com un repte ambiciós però alhora digne d'una societat madura.

La implantació d'aquest programa comporta un esforç i compromís tant des de l'Ajuntament com des de la ciutadania, per tal d'assolir un projecte de ciutat amb garanties d'èxit i de continuïtat. A la vegada, serà també el punt de partida d'un altre projecte més ambiciós, relacionat amb la potenciació de l'agricultura periurbana en sòl no urbanitzable, i amb la implicació d'empreses que es vulguin dedicar a una agricultura més respectuosa amb el medi ambient en aquests espais, per tal de produir aliments saludables i de proximitat que es puguin consumir en la mateixa població.